

Regular el tràfic d'influències

No són pròpiament 'lobbistes'. Però adopten les seves tècniques més sofisticades. Són els advocats d'afers i negocis i els gabinets de comunicació. La manca de legislació facilita la confusió.

R. A.

Quan sóc a Brussel·les, em sento *lobbista* dels interessos catalans, com me'n vaig sentir a Madrid quan era diputat per Minoria Catalana», explica l'eurodiputat i secretari del Patronat Català Pro-Europa, **Carles Gasòliba**. Entre aquesta opinió i la que expressa **Ramon Trias Fargas** —«ací no hi ha *lobbies*»— no hi ha, malgrat les aparences, cap contradicció. El *lobby* no està legislat, oficialment no hi ha *lobbies*. Però les agendes dels ministres i els alts càrrecs de l'administració sempre estan plenes de cites amb empresaris, associacions, amics...

No hi ha *lobbies* al nostre país. Però els bufets d'advocats i els gabinets d'imatge estan fent seves pràctiques molt semblants a les americanes per defensar els interessos dels seus clients. La paraula *lobby* molesta, i molesta encara més ser qualificat de *lobbista*: els organitzadors del simposi celebrat a Barcelona es queixaven en privat de la impossibilitat d'afegir a la llista de ponents algun representant espanyol que parlés en nom dels grups de pressió que ací actuen. Per a Carles Gasòliba, acèrrim defensor de la legislació d'aquestes pràctiques, el nostre és un país «que s'ha passat molts anys tancat en ell mateix i que està poc acostumat a les connexions internacionals». No cal estranyar-se, doncs.

Onze anys d'institucions democràtiques permeten, però, apuntar alguns dels trets que caracteritzen l'actuació d'aquests grups. Seria absurd fer una relació exhaustiva dels grups de pressió, però també és veritat que la premsa dona prou detalls sobre l'evolució dels seus mètodes.

La proximitat del poder

La tradició diu que la banca és un dels grups de pressió més influents de l'estat espanyol i té en l'AEB —Associació Espanyola de la Banca, dirigida per **Rafael Termes**— la seva imatge de marca. Però la capacitat d'aquest grup per a teledirigir la política econòmica espanyola no li ve tant de l'hegemonia que manté en el sistema financer de l'estat —cada dia més amenaçada per

Ramon Trias Fargas.

caixes i altres intermediaris financers— com pels beneficis que treu de la seva proximitat al poder. Una proximitat on compten molt les relacions personals i les coincidències generacionals i de formació.

De tots és coneguda la seducció que els alts càrrecs de l'administració del tresor, els homes del Banco de España, desperten entre els dirigents de la banca privada. **Miguel Boyer** seria el prototip d'aquesta generació d'experts tecnòcrates formats a l'administració en la dècada dels setanta. Un home que ha passat del Banco de España al govern, i d'ací a l'economia privada. Primer al Banc Exterior, després a Cartera Central, l'empresa vinculada als popularíssims *Albertos*.

Però Boyer no és l'únic. Hi ha una vintena d'homes procedents de Banco de España repartits avui en les cúpules de la gran banca. Aquesta proximitat, la facilitat de passar de l'administració pública a l'empresa privada és coneguda a França com a *lobby immergit*. La situació de privilegi i la consciència corporativa fan que, en la

majoria de casos, sigui innecessari demanar-se qui controla qui. ¿Maria-no Rubio, amb les seves constants intervencions en el procés de fusió bancària, o uns dirigents cada vegada més fidels a les directrius socialistes?

El model no és, però, privatiu de la banca. Les caixes també participen d'aquesta proximitat, encara que aquí intervenen de més a prop les administracions autonòmiques. Es pot dir el mateix de tots aquells sectors de l'economia on el pes de l'empresa pública és determinant. Serveis i comunicacions, telecomunicacions, microelectrònica i aeronàutica, i una llarga llista d'activitats considerades *punta*, o relacionades amb administració i defensa, conformen un conglomerat on el nombre d'alts càrrecs supera les tres xifres. L'existència de nombroses empreses mixtes, i l'endegament de grans projectes *cívics* —Expo 92, Barcelona 92— eixampla encara més aquest intervencionisme i ha permès a un comentarista econòmic barceloní parlar de «la consolidació d'una nova burgesia d'estat».

Regular el tràfic d'influències

La teoria dels vasos comunicants entre administració i empresa privada rep als Estats Units el nom de «síndrome de la porta giratòria», pràctica que la llei americana persegueix.

Les raons són òbvies: d'ací al tràfic d'influències només hi ha un pas. A l'estat espanyol, i després de dotze anys d'institucions democràtiques, no hi ha encara una legislació acabada sobre el tema. Aquest buit legal provoca sovint conflictes, i els indicis de tràfic d'influències s'acumulen, ja sigui a l'alta administració o —com en el recent cas de l'Hospitalet— als ajuntaments.

Per aquesta raó, les Corts espanyoles es decidiren a crear, l'abril del 1988, una Comissió d'Incompatibilitats. Dies després, els homes d'Aliança Popular engegaven la «guerra dels dossiers», informes que posaven en dubte la legalitat de les activitats realitzades per homes que havien abandonat l'administració. Es filtraren els noms de **Julio Feo**, que manté una consultoria que ha estat determinant a l'hora d'atorgar

Rafael Termes.

el contracte dels ferrocarrils espanyols a l'empresa Alstom. També el de **Rafael Escuredo**, interlocutor imprescindible de l'empresariat andalús davant l'administració autonòmica. O el de **José Ma. Calvino**, que solucionà amb destresa el paperam del Canal 10. I així fins a una dotzena de noms.

La Comissió desestimà les acusacions, entre d'altres coses perquè, segons el president de la Comissió, el socialista **Leopoldo Torres**, «si seguia endavant, això podria suposar la investigació de l'activitat de més de 1.000 càrrecs». L'afer es tancà quan ja s'havia cobrat la primera víctima: el diputat socialista Joan Majó. Antic director general d'Electrònica i Informàtica, ministre d'Indústria després, Joan Majó acceptà el càrrec de conseller a les empreses Ceselsa i Olivetti, amb les quals el seu departament havia signat substanciosos acords i contractes de proveïment mentre ell exercia com a director general. Majó va haver de dimetir del seu escó per l'existència d'incompatibilitats. Però el veritable problema —¿què fem amb els nostres homes una vegada abandonen l'administració?— encara cueja.

La proposta de llei que els «populars» presentaren preveia «la inhabilitació per dos anys de treballar en empreses que tinguin relació amb el càrrec exercit a l'administració». El govern la rebutjà, però tot fa pensar que l'executiu pensa aplicar-la en breu, gairebé en els mateixos termes. La polèmica seguirà, perquè com ha afirmat en privat un alt càrrec del Ministeri d'Indústria: «es pactà 'l'amnistia' de la primera generació que abandonà l'administració. Però a nosaltres, que

estem pitjor relacionats, ens tocarà el rebre».

El poder de la concertació

La seva força no és determinada per la proximitat del poder polític, però saben com forçar-lo a la negociació. La llista pot ser exhaustiva. Però un exemple clar n'és l'església catòlica: Llei del Divorci, Llei de l'Avortament, reforma de l'ensenyament, Llei de Finançament de l'església... La Conferència Episcopal no n'ha deixat passar ni una. I el seu sistema s'ha revelat dels més eficients, combinant a l'hora la mobilització de fidels i associacions amb diplomàcia política i una intel·ligent presència als mitjans de comunicació.

Miguel Boyer.

Ni tan sols les empreses periodístiques escapen a aquesta caracterització. Els exemples abunden: les editorials d'*El País* són utilitzades com a material de discussió diari pels comitès executius d'alguns partits. El paper de *Las Provincias* com a vertebrador del *blaverisme* valencià ha estat determinant en els darrers anys. Queda per estudiar, fins i tot, el paper que la premsa tingué els mesos següents a l'intent de colp d'estat del 23-F. La rumorologia, el catastrofisme i el pessimisme dels mitjans aconseguí crear un clima de desmoralització que va tenir molt a veure amb la promulgació de lleis com la LOAPA.

Però el descobriment de les tècniques *lobbístiques* americanes està trastocant la manera de treballar de molts d'aquests grups.

El buit legal ha provocat que els advocats d'afers i negocis i els gabinets de comunicació i imatge hagin eixam-

plat el seu camp d'acció. Però la demanda ha vingut també de les multinacionals: el delegat d'una empresa electrònica japonesa instal·lada al Vallès confessa sentir-se «esgotat per la manera de treballar dels espanyols. Em passo el dia dinant i sopant amb gent de la Telefònica per aconseguir un contracte».

Acostumats a la utilització d'aquestes tècniques al país d'origen, la pressió està creant ja els primers *lobbistes*. La guerra que lliuren **Mario Conde** i *els Albertos* pel control del futur gran banc ha tingut com a protagonistes anònims aquests advocats d'afers.

Però és en el camp de la comunicació que les empreses semblen confiar ara la solució de tots els seus mals. «Les empreses catalanes no saben encara com comunicar-se —explicava **Gunter Paoli** en el simposi—, però n'estan aprenent». La prova d'aquesta obsessió ha estat el *boom* de la premsa econòmica, però més en concret en la proliferació de tot un seguit de revistes que ni tan sols van a parar als quioscos i que es nodreixen de publi-reportatges com a sistema de finançament.

Però ja no és només això el que es demana als gabinets de comunicació. El representant d'un prestigiós bufet barceloní ho il·lustra amb un exemple: «una immobiliària ha volgut transformar un edifici de valor històric-artístic en un hotel privat en un petit poble de la costa. Com que la mesura és prou impopular, hem hagut d'organitzar conferències, treballar amb la premsa, organitzar visites d'escolars als jardins de l'edifici...»

«Ho notes en la manera de treballar, d'enviar-te els dossiers —explica el director d'una revista econòmica—. No hi ha dubte, qui vol anar de pressa en el món de l'economia ha de confiar els seus negocis a ell». Ell és **Alfredo Fraile**, un home que es formà amb el cantant **Julio Iglesias** i que, des de fa tres anys, es dedica al nostre país al negoci de la imatge i les relacions públiques. Afirmar que «treballaria de gust en un *lobby*» i que no té problemes amb el tràfic d'influències: «és veritat que m'he entrevistat amb **Joaquín Leguina**, però era per explicar-li els avantatges del meu client». La seva cartera de clients és prou important, i en destaquen dues empreses: l'imperi **Berlusconi** i el grup **KIO**.

Berlusconi en guarda un bon record: ha estat l'home que ha convençut les televisions autonòmiques —TVV i TV3 incloses— de les virtuts de la col·laboració amb el magnat italià. És també l'únic vaiedor al país —amb perfecta

compenetració amb **Javier de la Rosa**— del grup KIO, un dels grups més originals en les seves relacions. No hi ha publicitat del grup, no s'editen prospectes ni se'n fan públics els comptes. Però el funcionament és impecable.

La regulació dels *lobbies* a l'estat espanyol obeeix també a un altre argument de pes. La incorporació a la CEE i la creixent liberalització del mercat europeu han fet evident la inexperiència en aquestes matèries.

Carles Gasòliba, secretari del Patronat Català Pro-Europa —un organisme que es pot qualificar de *lobby* institucional— afirma que «hi ha una manca de pràctica en la nostra presència davant de la CEE. I la prova és que en la darrera reestructuració de la Comissió, els dos comissaris espanyols, **Abel Matutes** i **Manuel Marín** han rebut parcel·les d'actuació molt allunyades dels nostres interessos reals».

De tradició *lobbística*, no en falta en sectors com el tèxtil. Un advocat català, antic representant dels interessos del tèxtil, explica divertit que «a vegades, els mateixos delegats de l'administració espanyola ens deixaven sols allà en les negociacions. De fet, ens necessitaven, i nosaltres actuàvem com a *lobby* sense saber-ho». A parer de Gasòliba, «el sector pesquer espanyol és un dels *lobbies* més ben organitzats de cara a la defensa de les seves posicions».

Per contra, és el sector agrari al que més li ha tocat el rebre en totes les negociacions. Així, **Ramon Trias Fargas** no s'està de dir que «Espanya ha pagat les despeses de l'ajustament agrícola europeu». I **Giulio Ripa di Meana**, bon coneixedor dels *lobbies* que actuen a la CEE i director de l'European Project, suggereix que «la solució pot estar en la creació d'oficines agrícoles independents de l'administració estatal».

De moment, però, tot just catalans, valencians i illencs comencen a descobrir la necessitat dels *lobbies* de cara a la CEE. Un alt càrrec d'una important companyia catalana de serveis es mostra «gratament sorprès per la transparència amb què actuen les empreses especialitzades a Brussel·les». Sembla que és el sector agro-alimentari el que mostra més agilitat. Ara fa un any, es creava, a instàncies de la família **Castells**, propietària de Nutrexa el Club d'Empreses Alimentàries Espanyoles.

Els objectius del club —defensa d'uns interessos comuns, agressivitat exterior i negativa a qualsevol penetració multinacional— són també aplicables a l'aliança que mantenen les empreses **Chocolates Lacasa**, **La Fama**, **De la Viuda**, **Mauri** i **Turrones Viar**. □

Hivern

NOVETATS en LLIBRES

edicions 62 s/a

UNS LLADRES COM NOSALTRES

Edward Anderson
Seleccions de la Cua de Palla, 87. 168 pàgines
Una fugida èpica de tres atracadors, que per a sobreviure han de continuar la seva escalada de robatoris. Una novel·la adaptada al cinema per Nicholas Ray (1949) i Robert Altman (1973).

Editorial Laia

L'AMO

Guillem Vitadot
En l'ambient tancat d'una família benestant de poble, el pare era senzillament l'amo.

Edicions BROMERA

EL SUPERVIVENT

Barry Faville
Col·lecció Espurna, 2.
Aventures, amor i suspens en un futur post-nuclear.

EDITORIAL EMPÚRIES

LA SAL

Josep Franco
Col·lecció l'Odissea, 41.
Premi Ramon Muntaner 1988 de literatura juvenil.

GREGAL LLIBRES consorci d'editors valencians s.a.

DICCIONARI GREGAL

Valencià-castellà/Castellà-valencià
Vicent Pasqual
Un diccionari valencià per a les nostres escoles.
1.075 ptes.

LA GALERA, S. A., EDITORIAL

EL PETIT NICOLAS I ELS PROBLEMES D'EN JOAQUIM

Sempé/Gosciny
Els grumets de mar enllà, 64
Ja són al carrer els cinc títols de la sèrie «El Petit Nicolás».

EDITORIAL TRES I QUATRE

EL PARÀSIT

Arthur Conan Doyle
Traducció: Enric Casasses
Col·lecció El Grill, 3
Tres narracions breus del creador del famós Sherlock Holmes.

curial

NOVEL·LES VIGATANES

Martí Genís i Aguilar
Biblioteca Popular Curial, 15
Tres novel·les curtes ('L'Espalmada', 'Dos albatx de mitja poma' i 'La llum blava') emmarcades en el món rural de la Plana de Vic, uns personatges desvalguts i desposseïts. Una visió no gens idealitzada d'aquest món.

Edicions Proa

LLIBRES PROFETICS DE LAMBETH, I

William Blake
Trad. i pròleg de Miquel Desclot.
Els llibres de l'Ossa menor 147
96 pàgs. 900 ptes.

DIBUIXOS I NARRACIONS

J. Peris Aragó
La producció narrativa del gran pintor i cartellista valencià, editada per primera vegada.